

Sammendrag af Akademikernes dagpengeanalyse

Fem pointer om dagpengesystemet

- 1 Dagpengesystemet er en afgørende del af den danske model og må styrkes, hvis fleksibiliteten på arbejdsmarkedet skal fastholdes
- 2 Kompensationsgraden er faldet i mange år og må forbedres, for at systemet kan overleve
- 3 Det vil være ødelæggende for sammenhængskraften i dagpengesystemet, hvis de bedst lønede og mindst ledige forlader a-kasserne, fordi kompensationsgraden er for lav
- 4 Ved forbedringer af dagpengeydelsen er generelle forbedringer ikke en løsning i sig selv, der skal også forbedringer til for de grupper, som har den laveste kompensationsgrad
- 5 Dagpengesystemet må moderniseres og forbedres, mens der stadig er opbakning til det

Dagpengesystemet er udfordret

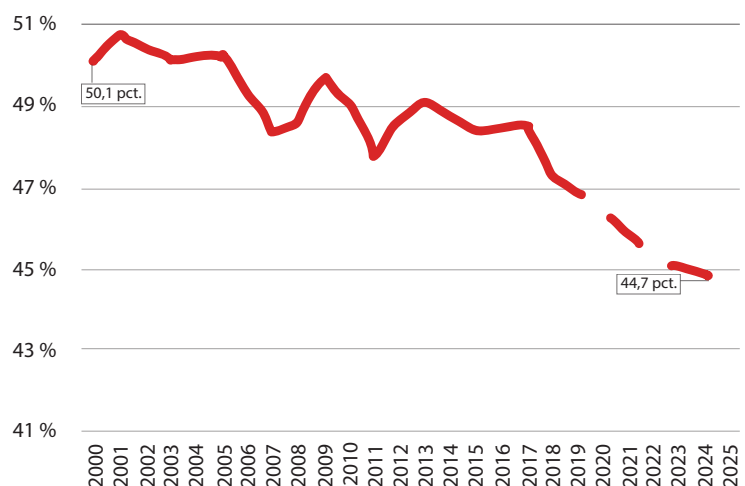
I Akademikerne har vi længe været bekymrede over udviklingen i dagpengesystemet, hvor kompensationsgraden har været støt faldende i en meget lang årrække. Det gælder ikke mindst for vores medlemsgrupper, som i tilfælde af ledighed reelt ikke kan se frem til, at dagpengene kan holde hånden under deres økonomi i en periode, indtil de er i arbejde igen.

Figur 1.

Dagpengenes kompensationsgrad ved arbejdsløshed er blevet udhulet de sidste 25 år (funktionærer)

Anm.: Figuren viser bruttokompensationsgraden. Fra 2019 og frem beror på Akademikernes egen fremskrivning

Kilde: www.ft.dk/samling/20191/alm-del/beu/spm/140/svr/1637927/2155603/index.htm samt egne fremskrivning.

Man kan argumentere for, at flertallet af vores medlemmer er relativt privilegerede og burde kunne klare sig selv i tilfælde af ledighed. Men det er netop kernen i problemet, og der er ikke bare tale om individuelle valg, men også om en kollektiv udfordring. Hvis dem med sikre ansættelser og gode lønninger vælger at melde sig ud af a-kassen, bliver det særdeles dyrt både for de øvrige a-kassemedlemmer og for staten.

Sammendrag af Akademikernes dagpengeanalyse

Der er allerede en del af vores medlemmer, som vælger at tegne en tillægsforsikring, og der tilbydes også rene forsikringsordninger, som ASE's model, hvor man melder sig helt ud af dagpengesystemet. Det er tydelige faresignaler om, at dagpengesystemet ikke opfylder sit formål, og vi ser allerede tendenser til, at der rejses krav om længere opsigelsesvarsler. Det er ødelæggende for fleksibiliteten på arbejdsmarkedet.

Reelt er der en meget stor gruppe af akademikere, som i dag vil være bedre stillet i en ledighedssituation ved at spare op selv eller tegne en privat forsikring. Der er således brug for snarest at hæve kompensationsgraden og modernisere systemet, så det fortsat er attraktivt for vores medlemsgrupper at være medlem af en a-kasse. Det kræver ikke bare generelle forbedringer, men også særlige forbedringer for de grupper, der har den laveste kompensationsgrad.

Akademikernes analysearbejde

Akademikerne har gennemført et analysearbejde med fokus på dagpengesystemets udfordringer, og vi har nogle konkrete og gennemarbejdede dagpengemodeller, som kan løfte udfordringen. Vi har både set på en generel styrkelse af kompensationsgraden og på muligheden for at øge incitamentet for dagpengesystemets kernetropper. Akademikerne ser af gode grunde særligt på, hvordan kompensationsgraden kan hæves for vores medlemsgrupper, men vi vil arbejde for en løsning, som gælder hele dagpengesystemet. Vi skylder a-kassemedlemmerne og ikke mindst de mest ledighedsberørte, at handle i tide, så dagpengesystemet ikke bliver yderligere svækket.

Forslag til nye dagpengemodeller

I Akademikernes analysearbejde indgår tre modeller, hvor dagpengene forbedres, uden at nogen stilles ringere. I alle modeller investeres hhv. 3 mia. kr. eller 5 mia. kr.

Model 1: En model med en generel forbedring af det aktuelle dagpengesystem

Model 2a: En trappemodel, hvor alene kernetropperne stilles bedre

Model 2b: En trappemodel, hvor alle stilles bedre, men kernetropperne får en større forbedring

Model 1

En model med forbedring af det aktuelle dagpengesystem

I denne model løftes dagpengeydelsen for alle, og når systemet tilføres enten 3 mia. kr. eller 5 mia. kr., vil den højeste dagpengesats kunne hæves til enten 23.000 eller 25.700 kr. om måneden. I det første tilfælde øges kompensationsgraden med op til 7 pct. point – i det andet tilfælde er forøgelsen på op til 12 pct. point. I begge tilfælde vil dagpengeydelsen forbedres for 8 ud af 10 dagpengemodtagere.

En forbedret dagpengeydelse indebærer dog et fald i arbejdsudbuddet. Samlet set, vil et løft af den maksimale dagpengesats til 23.000 kr. forværre de offentlige finanser med 3,8-5,4 mia. kr., afhængigt af hvor kraftige de dynamiske effekter er. Løftes dagpengesatsen til 25.700 kr., vil de offentlige finanser forværres med 6,2-9,1 mia. kr.

Sammendrag af Akademikernes dagpengeanalyse

Trappemodeller, hvor ydelsen er højere i starten af ledighedsperioden

Både model 2a og 2b er målrettet efter at gøre det mere attraktivt for kernetropperne at være en del af systemet, idet dagpengene er højere i de første fire måneder af dagpengeperioden. For at få den højere ydelse, skal man have været medlem af en a-kasse i 5 år eller mere og højst have været arbejdsløs i 12 måneder inden for de seneste fem år.

Model 2a

En trappemodel, hvor alene kernetropperne stilles bedre

I denne model målrettes det økonomiske løft til at stille kernetropperne bedre, uden at der sker forbedringer/foringelser for andre dagpengemodtagere. Investeres 3 mia. kr. i et særligt dagpengetillæg, vil det løfte den højeste dagpengeydelse til 26.000 kr. om måneden i de første 4 måneder. Kompensationsgraden vil dermed i de første 4 måneder løftes med op til 12 pct. point for dem, som får tillægget.

Investeres 5 mia. kr., kan den maksimale sats løftes til 34.000 kr. om måneden i de første 4 måneder. Kompensationsgraden vil i gennemsnit stige med op til 20 pct. point for de 6 ud af 10 dagpengemodtagere, som er berettiget til det særlige tillæg. Modellen betyder et fald i arbejdsudbuddet, og de samlede udgifter vil derfor være på mellem 3,7 mia. kr. og 7,9 mia. kr. afhængig af, om der investeres 3 mia. kr. eller 5 mia. kr.

Model 2b

En trappemodel, hvor alle stilles bedre, men kernetropperne får en større forbedring

I denne model anvendes den ene halvdel af det økonomiske løft på at øge ydelsen for alle dagpengemodtagere, mens den anden halvdel målrettes til at løfte ydelsen for kernetropperne i de første 4 måneder. Tilføres 3 mia. kr., anvendes 1½ mia. kr. på at løfte den maksimale dagpengesats for alle til 21.000 kr. Det løfter i snit kompensationsgraden med op til ca. 3 pct. point. Den anden halvdel anvendes til et særligt dagpengetillæg på 3.000 kr. for kernetropperne, hvilket bringer højeste dagpengeydelse op på 24.000 kr. og i gennemsnit øger kompensationsgraden med op til 8 pct. point i de første 4 måneder.

Investeres 5 mia. kr. kan den maksimale dagpengesats for alle øges til 23.000 kr. Det løfter i gennemsnit kompensationsgraden med op til 5 pct. point. Den anden halvdel kan anvendes til det særlige dagpengetillæg, så den højeste dagpengeydelse øges til 28.000 kr. for kernetropperne, og øger kompensationsgraden med i gennemsnit op til 13 pct. point i de første 4 måneder. Det giver også et fald i arbejdsudbuddet, og de samlede udgifter til denne model vil derfor være på mellem 3,8 mia. kr. og 8 mia. kr. afhængig af, om der investeres 3 mia. kr. eller 5 mia. kr.